

Filip Daca
Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki

Synestezator – nowy nośnik kultury

W mojej pracy opiszę wynalazek mający na celu wprowadzenie zupełnie nowej dziedziny sztuki popularnej, realizującej pojęcie synestezji, czyli oddziaływania dziełem na wszystkie zmysły odbiorcy. W dalszej pracy synestezatorem nazwano specyficzny odtwarzacz, a zapisem skrótowym SYN - nośnik danych dla odtwarzacza.

Spróbujmy wyobrazić sobie nową, niespotykaną dziedzinę sztuki, w której artysta wyraża swoje wizje na pięciu oddziaływujących i harmonizujących ze sobą płaszczyznach: dźwięk, obraz, zapach, smak oraz dotyk. Następnie odbiorca za pomocą synestezatora odbiera dzieło artysty doświadczając wrażeń estetycznych wszystkimi swoimi zmysłami.

1) Cel i założenia synestezatora

Synestezator miałby być odpowiedzią na upadający rynek płyt kompaktowych, jako urządzenie pozwalające artystom na przekazywanie swoich wizji odbiorcom. Przyczyną powolnego upadku rynku fonograficznego jest jego mała atrakcyjność (coraz mniej ludzi interesuje się muzyką samą w sobie) oraz istnienie łatwego w dostępie substytutu, jakim jest format MP3. Posiadacz synestezatora, w przeciwieństwie do posiadacza zwykłego odtwarzacza CD, doświadczy przekazu artystycznego na wszystkich jego płaszczyznach, dlatego jedni będą mogli cenić albumy SYN za ich przekaz dźwiękowy, a inni za przekaz zapachowy bądź wizyjny. Dodatkowo trudno będzie utworzyć substytut dla formatu SYN, gdyż kompresja danych w ewentualnym substytucie byłaby zbyt odczuwalna ze względu na wykorzystanie wszystkich zmysłów odbiorcy (trudno jest sobie wyobrazić jak można „uproszczyć” odczuwane wrażenia – każdy skrót informacji byłby dla nas mniej atrakcyjny pod względem estetycznym)

2) Idea działania synestezatora

Celem wynalazku jest przekaz wrażeń estetycznych. Format SYN umożliwiałby zapis wizji autora uwzględniając wrażenia dźwiękowe, wizualne, zapachowe, smakowe oraz dotykowe. Artyści tworzący swoje dzieło jako album SYN komponują pewnego rodzaju seans trwający ok. 45 minut i zapisują swoje dzieło na nośniku SYN. Posiadacz synestezatora zakupuje dowolny album SYN wybranego autora w sklepie muzycznym / księgarni / wypożyczalni i odtwarza zapisany na nim seans na swoim synestezatorze.

3) Opis działania synestezatora

Synestezator to urządzenie zaliczane do sprzętu RTV. Umożliwiałoby odczytanie informacji o dźwięku, obrazie, smaku, zapachu i dotyku zapisane przez artystę oraz przekazanie ich odbiorcy. Początkowe wersje synestezatorów musiałyby być wyposażone odpowiednio w słuchawki, okulary wizyjne, emiter zapachu, kanał smakowy oraz elektrody doprowadzone do ciała odbiorcy (co zapewne byłoby mało atrakcyjne dla potencjalnych odbiorców kultury popularnej). Rozwój interfejsów mózg-komputer pozwoliłby jednak na (przynajmniej częściowe) ograniczenie połączeń odbiorcy z syntezatorem, tak aby synestezator oddziaływał bezpośrednio

na mózg odbiorcy. Ponadto wykorzystanie istniejących już możliwości takich interfejsów pozwoliłoby na minimalną (dopuszczalną przez artystę) interakcję odbiorcy z dziełem. Synestezator wyczuwając, że odbiorca nie jest zadowolony z dzieła artysty, zmieniałby sposób modelowania odczytywanego sygnału – dopuszczalna byłaby zmiana intensywności niektórych wrażeń (głośność, intensywność zapachu, jaskrawość kolorów itd.), a w późniejszych wersjach również zmiana ogólnego kształtu, czy kierunku seansu (tak, że niektórzy odbiorcy album artysty zatytułowany „spacer w górach” odebraliby jako spacer po Tatrach, natomiast niektórzy mogliby doświadczyć spaceru po nieistniejących w naszym świecie Górach Budyniowych).

4) Opis nośnika

Na nośniku SYN zapisane byłoby 5 niezależnych ścieżek rozpiętych na osi czasu, każda ścieżka zawierająca zapis wrażeń dla jednego zmysłu odbiorcy. Format zapisu powinien umożliwiać jego powielarność na dużą skalę. Standard zapisu / odczytu dopuszcza nieścisłości ze względu na estetyczny charakter zapisywanych informacji (należy postarać się raczej o ciągłość sygnału z pewną amortyzacją niż o jego dyskretną reprezentację, gdyż nie zależy nam na dokładnym odwzorowaniu informacji, lecz na wyjątkowości jego interpretacji).

Nośnik powinien posiadać kształt oraz charakter urokliwy, tak aby mógł reprezentować w pewien sposób swoją zawartość (możliwość dołączenia okładki, ilustracji oraz innych informacji promocyjnych dla zawartości albumu). Ponadto rozmiar nośnika powinien pozwolić na estetyczne przechowywanie kolekcji swoich albumów SYN, dlatego nie może być zbyt płaski lub zbyt mały. Jednocześnie nośnik powinien spełniać standardy przenośności, tak aby łatwo można było wymieniać się albumami oraz przenosić je z miejsca na miejsce.

5) Końcowe założenia

Format SYN jako format zapisu wrażeń estetycznych, źle nadaje się do przechowywania ścisłych danych ze względu na ciągły charakter sygnału. Odbiorca seansu za każdym razem doświadczy nieco innych wrażeń estetycznych, dlatego główną cechą nośnika jest jego wyjątkowość i niejednoznaczność w odbiorze zapisanych danych. Dodatkowo, ze względu na możliwość integracji odbiorcy z synestezatorem, odbiór danych ma charakter bardzo indywidualny.

Synestezator nie służy odwzorowywaniu istniejącej rzeczywistości ani tworzeniu „nowych światów”. Celem wynalazku nie jest oszukanie odbiorcy i wprowadzenie go w wirtualną rzeczywistość. Właściwym celem synestezatora jest przekazanie odbiorcy walorów estetycznych dobranych przez artystę. Tak samo jak celem oglądania filmu nie jest wprowadzenie widza w świat filmowy, tak samo uczestniczenie w seansie synestezatora nie ma skutkować oderwaniu odbiorcy od rzeczywistości.

Synestezator nie służy do polepszania nastroju odbiorcy przez dostarczanie pozytywnych wrażeń. Synestezator przekazuje jedynie wizję autora dzieła – albumu SYN.

6) Problem indywidualności

Jako że synestezator byłby sztuczną dziedziną sztuki, trudno byłoby przekazywać artyście swoje dzieła szerokiej publiczności inaczej niż przez format SYN. Sposób realizacji żywego aktu tworzenia sztuki synestetycznej (odpowiednik koncertu) nie

został jeszcze przemyślany. Problem indywidualności odbioru w pewnym stopniu wyklucza istnienie publicznych seansów.